



DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Teoría e historia da educación

Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	O05G120V01102			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Diéguez García, Nuria			
Profesorado	Diéguez García, Nuria			
Correo-e	nudieguez@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-victoria-carrera-fernandez/			
Descrición xeral	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia de a Educación ten como finalidade introducir ó futuro graduado/a no universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro/a graduado/a coñeza e valore desde unha perspectiva crítica o concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e co proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional desde unha perspectiva reflexiva e crítica. Tamén se analizan os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria e ó proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa

B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C22	Relacionar a educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Desenvolve un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo

A1	B3	C1	D1
A2	B4	C2	D2
A3	B5	C5	D3
A4	B6	C7	D5
A5	B7	C9	D6
	B8	C10	D7
	B9	C11	D8
	B10	C12	D9
	B11	C13	D10
	B12	C14	D12
		C15	D13
		C17	D14
		C19	D15
		C20	D16
		C22	D17
		C23	D18
		C24	D20
		C29	D22
		C34	
		C62	
		C64	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	

Valora a acción educativa do/a mestre/a na Educación Primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xenerar pedagóxicamente a súa intervención

A1	B3	C1	D1
A2	B4	C2	D3
A3	B5	C7	D7
A4	B6	C9	D8
A5	B7	C10	D9
	B8	C11	D12
	B9	C12	D13
	B10	C13	D14
	B12	C14	D15
		C15	D17
		C17	D20
		C20	
		C22	
		C23	
		C24	
		C29	
		C34	
		C62	
		C64	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	

Contidos

Tema

I. CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	Concepto de educación. Dimensións da educación. Educación en valores. Pares da educación. O universo educativo
II O COÑECEMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	Saber pedagóxico e coñecemento científico. A pedagogía como ciencia e como disciplina. O coñecemento da educación e as ciencias da educación. Achegas para a praxe educativa.
III. AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	Relacións familia, escola e comunidade. A profesión docente e o proceso de comunicación. Do centro escolar á cidade educadora. Movementos e institucións educativas.
IV. TEORÍAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS	Antecedentes e inicio da modernidade pedagóxica. A escola nova. Teorías socialistas. Teorías antiautoritarias. Teorías personalistas. Teorías críticas coa institución escolar. A teoría educativa no inicio do século XXI.
V. HISTORIA DA ESCOLA PRIMARIA	Nacemento e desenvolvemento dos sistemas educativos. Os procesos de escolarización e a educación básica. A escola primaria na súa historia e no momento actual.

Planificación

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

Lección maxistral	18	17	35
Traballo tutelado	4	30	34
Debate	3	0	3
Seminario	11	29	40
Traballo tutelado	6	0	6
Presentación	3	6	9
Actividades introdutorias	2	0	2
Aprendizaxe colaborativa	6	4	10
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da persoa responsable da docencia dos contidos da materia e das bases teóricas e directrices do traballo a desenvolver polo estudiantado.
Traballo tutelado	Terán como finalidade a exposición de comentarios, recensións, actividades ou traballos de tipo individual e/ou colectivo por parte do alumnado con debate posterior.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Empréganse como complemento das sesións maxistrais, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas co marco teórico da materia.
Traballo tutelado	O alumnado deberá realizar de forma individual e/ou grupal varios traballos sobre algúns dos temas vinculados cos contidos da materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo individual ou grupalmente.
Actividades introdutorias	Actividades de presentación da materia, análise de coñecementos previos, actitudes e intereses/expectativas en relación á materia.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de tutoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Traballo tutelado	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de tutoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos (teórico-prácticos da materia) sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de tutoría docente individual fóra da aula.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Participación activa na clase e nas actividades de aula. Entrega e presentacións/exposicións de actividades de aula (Avaliación continua)	20	A1	B3	C1	D1
			A2	B4	C2	D2
			A3	B5	C5	D3
			A4	B6	C7	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C12	D9
				B11	C13	D10
				B12	C14	D12
					C15	D13
					C17	D14
					C19	D15
					C20	D16
					C22	D17
					C23	D18
					C24	D20
					C29	D22
					C34	
					C62	
					C64	
					C65	
					C66	
					C67	
					C68	
Traballo tutelado	Realización dun traballo, preferentemente grupal, cuxo tema será convido cos/as docentes, así como tutelado por estes ao longo do cuadrimestre (Avaliación continua)	40	A1	B8	C10	D1
				B12	C64	D3
						D6
						D8
						D14
						D16
Exame de preguntas obxectivas	Proba de carácter escrito con preguntas de opción múltiple nas que o alumnado deberá escoller a resposta correcta entre varias posibles (Avaliación final)	40	A1	B3	C1	D1
			A2	B4	C2	D2
			A3	B5	C5	D3
			A4	B6	C7	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C12	D9
				B11	C13	D10
				B12	C14	D12
					C15	D13
					C17	D14
					C19	D15
					C20	D16
					C22	D17
					C23	D18
					C24	D20
					C29	D22
					C34	
					C62	
					C64	
					C65	
					C66	
					C67	
					C68	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) DESCRICIÓN DAS CARACTERÍSTICAS DA AVALIACIÓN

O alumnado deberá comunicar ao profesorado por cal dos dous modelos de avaliación (asistencial ou non asistencial) vai optar no primeiro mes do curso, excepto no caso do alumnado que perda o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia. Calquera outra circunstancia deberá ser comunicada ao profesorado para os efectos da avaliación.

A **ficha** con foto e datos persoais deberá ser **entregada** ao profesor/a en as **dúas primeiras semanas de clase**.

Avaliación para o **alumnado asistente**: Realizarase segundo os seguintes parámetros: 1. Traballos de aula: 20% (2 puntos); 2. Traballo tutelado, preferentemente grupal: 40% (4 puntos); 3. Exame de preguntas obxectivas : 40% (4 puntos)

Para obter unha cualificación positiva o alumnado deberá conseguir o 50% en cada dos apartados.

Avaliación de **alumnado non asistente**: Terán a consideración de non asistentes aqueles alumnos/ as que non consigan o 80% da asistencia. A avaliación será idéntica á do alumnado asistente, coa diferenza que se substituirá "traballos de aula" por un traballo individual que se acordará o inicio de curso, consistente no desenvolvemento dun tema ou sub-tema do programa desde un enfoque teórico-práctico ou na lectura, síntese e valoración crítica dun libro relacionado co temario e convido co profesorado na primeira quincena do curso. Así, a avaliación para o alumnado non asistente consistirá en: 1. Traballo individual teórico-práctico: 20% (2 puntos); 2. Traballo tutelado individual sobre bloques temáticos da materia: 40% (4 puntos); 3. Exame de preguntas obxectivas sobre cuestións do programa: 40% (4 puntos). Do mesmo xeito que para o alumnado asistente, para a superación da materia deberá alcanzar polo menos o 50% en todos os apartados sinalados na avaliación.

B) As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

C) As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://fcce.uvigo.es/es/>) no espazo "datas exames"

D) Outras cuestións: en coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Colom, A.J. (Ed.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 2002

Colom, A.J. ; Melich J.C. (Eds.), **Después de la modernidad : nuevas filosofías de la educación**, Paidós, 2001

Freire, P., **La educación como práctica de la libertad**, Siglo XXI, 1967

Palacios, J., **La cuestión escolar. Críticas y alternativas**, Laia, 1978

Trilla, J. (Coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001

VV.AA, **Pedagogías del Siglo XX**, 2000

Bibliografía Complementaria

Aldecoa, J. (1990), **Historia de una maestra**, Anagrama, 1990

Carrera, M.V., Lameiras, M. ; Cid, X.M., **Una pedagogía transgresora para la prevención del bullying en el aula.**, Edicións Afrontamento, 2011

Cid, X.M., **Rosa Pons I Fabregas, unha maestra europea en Parada de Sil. Conversas co seu fillo Camilo.**, Nova Escola Galega, 2009

Delors, J. (Coord.), **La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI**, Santillana, 1996

DePalma, R.; Atkinson, E. (Eds.), **Interrogating heteronormativity in primary schools: The work of the No Outsiders project.**, Trentham, 2009

Freinet, C., **Técnicas Freinet da Escola Moderna**, Edicións Xerais, 1996

García, J.L., **La sociedad educadora**, Editorial Independiente, 2000

Gimeno, J., **La educación que aún es posible. Ensayos a cerca de la cultura para la educación**, Morata, 2005

Giroux, H., **Los profesores como intelectuales. Hacia una pedagogía crítica del aprendizaje**, Paidós, 1990

Illich, I., **La sociedad desescolarizada**, Barral, 1976

Renold, E., **Girls, boys and junior sexualities: exploring children's gender and sexual relations in the primary school**, Routledge, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/O05G120V01203

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G120V01105

Ética e deontoloxía profesional/O05G120V01903

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social